

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 176. Satisfit argumentis, quæ contra assertionem Capitis
præcedentis objiciuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

minis confessione perseveravit, quasi dicat, quod idem præsumendus fuit obiisse cum dispositione piis Christianis ordinaria, contritione utique dilectrice, non perfectâ (utpote rarissimâ, idedque in casu obscuro, secundum regulam Juris non præsumendâ) sed saltem imperfectâ.

1209 Tertio, ponderanda sunt Augustini verba, ab Innocentio relata, *baptismus invisibiliter ministratur*, &c. Ex his namque conficitur, attritionem dilectricem sufficere cum baptismo invisibiliter, sicut cum visibiliter ministrato. Augustini verba sunt: *Invenero non tantum passionem pro nomine Christi, id quod baptismo decrat, posse supplere, sed etiam fidem, conversionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium baptismi in angustiis temporum succurri non potest. Sed tunc impletur invisibiliter, cum ministerium baptismi non contempnit Religionis, sed articulus necessitatis excludit.* L. 4. de Bapt. cap. 22. Quod in capitibus sequentibus declarat exemplo boni Latronis, in quo quod ex Baptismi Sacramento defuerat, completit Dei benignitas. Necnon exemplo ac similitudine infantum, sine fide, licet non sine baptismo morientium, in quibus fidei actualis defectum, ex defectu ætatis, non voluntatis, provenientem, eadem gratia Omnipotentis implere credenda est. Quia, ut dicit cap. 28. licet salus hominum ordinari non contingat absque baptismo, uti nec absque fide, in utroque illo casu fit quadam veluti dispensatio benignitatis Dei, *complemente Deo, quod non ex voluntate defuisse. Supplet quippe Dei benignitas, quod necessitas excludit, aiunt Doctores Lovanienses in Scolio ad Augustini verba.*

1210 Ab Augustino & Ambrosio divelli se non patitur Bernardus ep. 77. ad Hugonem, *si ante exitum voluerit & peierit baptizari, sed mortis præoccupatus articulo, forte obtinere nequiverit, dum non desit fides recta, spes pia, charitas sincera* (qualis ut sit, esse non debet perfectâ) *propitius sit mihi Deus, huic ego ob solam aquam, si defuerit, nequaquam omnino possum desperare salutem, neque confundere spem, neque excidere charitatem. Si quis aliter sapit* (ut Otto, Episcopus Frisingensis, qui Gerardo, ea in re, contradicebat) *viderit si quod asserti persuaserit. Nam me non facile fateor assentire, si non firmiter induxerit vel ratio ad intellegendum, vel ad credendum auctoritas. Sed miror admodum, si novus iste novarum inventor assertionum, & assertor inventionum, invenire rationem poterit, que SS. Patres latuerit, Ambrosium & Augustinum, sive auctoritatem eorum auctoritate posteriorum.*

1211 Similia habet Theobaldus Stampensis episcopus ad Episcopum Lincoln. to 3. qui assertionem nostram probat hæc ratione memorata dignissima: *Quicumque bonam voluntatem habebit in terris, pacem indubitanter & gloriam habebit in celis, si utique in ea ad mortem perseveraverit. Ut enim Bernardus loco citato ait: quid planius, quam quod voluntas pro facto reputatur, ubi factum excludit necessitas? nisi forte pueretur in malo quam in bono efficacior inveniri voluntas apud Deum qui charitas est, & promptior esse ad ulciscendum quam ad remunerandum, misericors & miserator Dominus. Quomodo is qui alieno debito se teneri forte in extremis positus recolis, si desit unde persolvat, solâ nihilominus poenitentia & cordis contritione obtinere veniam creditur, ne jam pro eo damnetur. Sic sola fides, & mentis ad Deum conversio, sine effusione sanguinis, & sine profusione aque, salutem sine dubio (observa ly sine dubio) operatur volenti, sed non valenti (prohibente nimirum presentaneo mortis articulo) baptizari.*

1212 Probat secundò, quia Ecclesia in Concilio Cartag. IV. anni 398. Vasensi anni 442. Arelatensi II. anni 442. Aurelianensi I. anni 511. Toletano

XI. anni 975. decernit preces oblationesque Ecclesiastico ritu faciendas pro baptizatis, qui acceptâ poenitentia, ante sacramentalem absolutionem, & vivis exceperunt. Publica verò pro liis suffragia fieri non decerneret, nisi piè mortuos in gratia crederet. Nec hoc crederet, si charitatem contritionemque perfectam ad id necessariam censeret: utpote in paucissimis contingentem.

Probat tertio: sola fides, cum mentis ad Deum conversione, licet imperfectâ, absque Sacramento justificat in casu martyrii, ubi Sacramento excludit necessitas, non voluntas. Igitur & extra casum martyrii, ubi Sacramento pariter excludit necessitas, &c. Consequentiam Ambrosius ipse deducit loco citato, dicens: *qui habuit Spiritum tuum Valentianus, quomodo non habuit gratiam tuam? An quia solemniter non sunt celebrata mysteria? ... Ergo nec Martyres, si Catechumeni fuerint, coronantur. ... Quod si suo ablucuntur sanguine, & hunc sua pietas abluit & bona voluntas, ob rationem n. 2211. allatam. Quod autem sola fides, cum mentis ad Deum conversione, licet imperfectâ (si quando cum ea sola quis, ut fide potest, ex Christi quidem amore, sed adminiculo servilis timoris indigente, Martyr occumbat) absque Sacramento justificet, constat ex verbis Christi: *qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Et iterum: *qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam.**

Quæ profectò verba Salvatoris, cum non solum vera sint de Martyribus formaliter, verum & de Martyribus æquipollenter, sive de iis qui quomodocumque perdunt animam suam pro Christo, vel membris Christi: assertio nostra etiam procedit, primò in iis qui ad metalla vel exilium pro Christo relegati, istis in ærumnis moriuntur, cum eos pro Martyribus Ecclesia colat, & pro Martyribus Cyprianus agnoscit l. 3. epist. 25. Qui & epist. 6. idem docet de morientibus in carcere pro Christo.

Secundò in iis qui vitam ponunt & exponunt pro salute æterna proximi. Pro quibus frequens est Augustini testimonium tract. super epist. Joan.

Tertio in iis qui Christiana ex charitate moriuntur in assentione & servitio pestiferorum. Pro quibus Ecclesiæ testimonium habemus in Martyrologio ad diem 28. Februarii, sicut & testimonium sanctorum Patrum, Cypriani serm. de milite, Gregorii Thaumaturgi, Dionysii Alexandrini, &c. Hoc saltem certum, quod perdunt animam suam pro Christo, dum perdunt eam pro membris Christi. *Quod enim uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.*

CAPUT CLXXVI.

Satisfit argumentis, qua contra assertionem Capitis præcedentis obijciuntur.

Objicies primò: SS. Patres cap. 167 §. 2. relata, tantam asserunt necessitatem Sacramentorum Baptismi & Pœnitentiæ, ut sine actuali susceptione ipsorum respectivè peccatorum remissio nequeat obtineri.

Respondeo regulariter ita esse; non universaliter & absque exceptione: cum Cyprianus epist. 56. & Fulgentius l. de fide ad Petr. c. 30. exceptionem admittat in casu martyrii; Ambrosius, Augustinus, Bernardus, &c. in casu assertionis nostræ.

Objicies secundò: prioribus Ecclesiæ sæculis tanta fuit Patrum severitas, ut preces & oblationes fieri non permiserint pro defunctis absque baptismo vel absolutione.

Respondeo, rationem severitatis istius non fuisse quia de salute ipsorum desperarunt, sed quia assertionis nostræ veritatem incertam habuerunt. Quam quia sequentium Patrum lucidissima testi-

monia, solidissimaque argumenta certam fecerunt; sequentibus sæculis mitius cum defunctis illis agendo, preces oblationisque pro ipsis fieri sanxerunt.

2219 Objicies tertio: si vera esset assertio nostra, nullus periret defectu Sacramenti. At contrarium est verum: quandoquidem Sacerdotes à Patribus pronuntiantur rei animarum, quibus in extremis vel negarunt, vel neglexerunt ministerium Sacramentorum. Major propositio probatur hoc dilemmate: Vel moribundus habet attritionem ex amore Dei propter se super omnia, vel non habet? Si habet, non perit, ut asserimus. Si non habet, non tam perit defectu Sacramenti, quam defectu dictæ attritionis, cum quo defectu periret, etiam si Sacramentum suscipere.

Respondeo distinguendo majorem. nullus periret defectu Sacramenti, per se loquendo, verum est, nec Patribus contrarium: nullus periret defectu Sacramenti, per accidens, nego. Sunt enim, qui ob Sacramenti ministerium, sibi vel neglectam vel denegatam, percutunt ob desperationem, vel debitam contritionem, saltem imperfectam defectum, per denegationem illam causatum. Ob desperationem quidem, dum credunt sibi denegari Sacramentum, eò quod desperata sit salus ipsorum. Ob defectum verò contritionis, eò quod contritio per Sacramenti ministerium, non raro exciteret in poenitentibus; *sepè enim (ait Jacobus Bajus Inst. Relig. Christ. l. 2. c. 84.) ad Sacerdotem solo timore adductus, inter confitendum plenius immutatur Sacerdotis ministerio, docentis, excitantis, vel increpantis. Nonnunquam verò istud efficiatur in absolutione, quæ cæteris poenitentia partibus ad hanc rem efficacior est. Nam operi à se instituto Christus adest, ut poenitentis verbis Sacerdotis committas, verò contritus efficiatur. Piè etiam credimus, et sentimus (ait Guilielmus Parisiensis tr. de Poenit. Sacram. tit. de ejus effectu. & potest.) eis qui cum fide hujus Sacramenti, et vehementi desiderio redeundi in Dei pacem et gratiam, licet timore infirmitatis suæ, et oppressoris male consuetudinis, propositum abstinendi à consuetis, et eadem emendandi non habeant, interdum de divina bonitatis abundantia, virtute clarium, et Sacramenti illius, præstari, et hujusmodi propositum insundi. Quia tempus receptionis Sacramenti, tempus est beneplaciti, in quo auxilium divinæ gratiæ liberalius datur, atque efficacius operatur. Conantibus proinde tunc ad Deum reverti, dexteram auxilii sui porrigere Patrem misericordiarum, dubitandum non est. Quemadmodum ille qui lunaticum filium attulit ad Dominum Jesum Marci 9. credere quidem nitebatur, sed nondum fidem, ad quam conabatur, habebat, propterea dicebat: Credo Domine, adjuva incredulitatem meam. Merito tamen sui conatus, et filio sanitatem, et ipsomet fidei donum obtinuit. Sic de similibus conantibus, quod præsto sit eis divinæ beneficentiæ auxilium, pia fides non dubitat.*

2220 Idè ergo Sacerdotes in extremo vitæ articulo Sacramenta denegantes, vel conferte negligentes, rei animarum à Patribus pronuntiantur, utique per accidens sensu dicto: vel certè rei animarum dicuntur, non absolute, sed secundum quid, quantum in ipsis ministris est. Quia per ipsorum vel crudelitatem vel negligentiam non stat, quin damnentur. Quomodo similem Cypriani expressioem Augustinus exponit ep. 23. ubi loquens de parvulis baptizatis, quos deinde sacrilegis demonum sacrificiis impij obtulerunt parentes, ait eos per hoc parvulis reverà non nocere, spiritualiter tamen parvulorum suorum homicidas esse: nam (inquit) in illis quidem interfectionem non faciunt, sed quantum in ipsis est, interfectores fiunt. Rectè illis dicitur, quando ab hoc scelere prohibentur, nolite occidere par-

vulos vestros. Dicit enim et Apostolus, spiritum nolite extinguere: non quia ille extingui potest, sed quantum in ipsis est, extinguitores ejus merito dicuntur, qui sic agunt, ut extinctum velint. Iste sensu rectè intelligi potest, quod scripsit beatissimus Cyprianus in epist. de lapsis, cum eos, qui tempore persecutionis idolis immolaverant, arguens (ac ne quid decisset, inquit, ad criminis cumulum, ac ne quæque parentum manibus impositi, vel attriti, amiserunt parvuli, quod in primo statim nativitatis exordio fuerant consecuti) amiserunt, inquit, quantum attinuit ad illorum scelus, à quibus amittere coacti sunt, amiserunt in eorum mente ac voluntate, qui in illis tantum facinus commiserunt.

Objicies quarto: et est infantia contra responsum ad objectionem præcedentem, in vita sancti Martini legitur de Catechumeno, ante baptismum morte prævento, quod anima ipsius statim atque à corpore separata fuit, stetit ante tribunal magni Judicis, à quo severum accepit iudicium, atque post illud deducta fuit in carcerem tenebrosam. Quod profecto non contigit, si Dei benignitas invisibiliter suppleverit defectum baptismi visibilis, quem necessitas exeluserat, non voluntas. In qua etiam opinione si S. Martinus fuisset, cum Monachis suis, nec ipse, nec Monachi inconsolabiliter luxissent talem mortem ipsius, nec adeo auxilium fuissent de ipsius salute.

Respondeo primò, idè anxios fuisse, tum quia certi non erant de sufficienti contritione ipsius: tum quia tunc temporis certa nondum erat veritas assertionis nostræ, sicut modò certa est; incerta proinde erat salus Catechumenorum et poenitentium, absque Sacramentorum præsidio decedentium, uti colligitur ex Cypriano, Nazariano, et Leone Magno, cap. 170. §. 2. relatis.

Respondeo secundò, in casu illo Catechumeni absque baptismi mortui, necessarium non fuisse ut Dei benignitas invisibiliter suppleret defectum baptismi visibilis: quandoquidem Dei benignitas decreverat ipsum ad preces S. Martini suscitare, baptismi que visibilis ministerio salvare: Quem in finem S. Martinum per gratiam suam excitavit, ut pro ipsius suscitatione ferventer oraret, firmamque ipsi fidem inspiravit, quæ se exaudientem absque hesitatione crederet. In solo verò casu absoluta necessitatis, Dei benignitas invisibiliter supplet, &c. juxta SS. Patres cap. præcedenti relatis.

Objicies quinto: Tridentinum sess. 14. cap. 4. declarat, contritionem imperfectam, que attritio dicitur, per se non sufficere ad justificationem.

Respondeo id à Tridentino intelligi regulariter loquendo, & nisi defectum Sacramenti visibilis, in casu extremæ necessitatis, invisibiliter supplet dispensatoria Dei benignitas. Quod supplementum perpicuis SS. Patrum sacrarumque Canonum testimoniis comprobatur, non proinde gratis à nobis assertum. Deo quidem aequè facile foret, dicto casu in homine perfectam excitare contritionem. Verum excitatio ista gratis assereretur, utpote nec fundamentum habens in Patribus, nec in Canonibus, nec in Scripturis sacris.

Objicies sexto: contritio imperfecta efficacior non est in mortis articulo, quam extra.

Respondeo efficacior non esse extra natura sua, sed ex suppleto Sacramenti defectum misericordia Dei, & benignitate.

CAPUT CLXXVII.

Contritio, vel attritio naturalis non sufficit, etiam cum Sacramento.

Est de fide. Primò quia Hierem. 30. v. 18. Scriptura dicit: *Convertite me, et convertar. v. 19. Postquam enim convertisti me, ego poenitentiam. Et Thren. ult. Convertite nos Dominus ad te, et convertet*